

РЕШЕНИЕ

№ 18979

гр. София, 03.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 72 състав, в
публично заседание на 14.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Мария Стоева

при участието на секретаря Зорница Димитрова, като разгледа дело номер **2199** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на Т. Б., подадена чрез упълномощения представител адв. В. Д. от Д., против Заповед № О-35/2025-01-30 на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина (ИАБЧ).

С жалбата се поддържа, че оспорената заповед е незаконосъобразна като издадена при неправилно приложение на процесуалния и материалния закон - отменителни основания по смисъла на чл. 146, т. 3 и т. 4 АПК. Жалбоподателят счита, че административният акт е издаден при съществени нарушения на административнопроизводствените правила, тъй като представените от него многобройни доказателства изобщо не са обсъдени и правният извод за липса на основания за издаване на удостоверение за български произход е формиран, без да са установени и обсъдени фактите по случая - нарушение на чл. 7 и чл. 35 АПК. Поддържа, че актът е немотивиран. Сочи, че е поискал издаване на удостоверение за български произход, като е обосновал своето искане с представени доказателства, позовавайки се на доказан български произход от негови възходящи по права линия. По подробно изложените в жалбата съображения претендира отмяната на оспорената заповед и задължаване на органа да издаде исканото удостоверение.

В открито съдебно заседание жалбоподателят не се явява и не се представлява. Представено е писмено становище от пълномощника адв. Д., с което се поддържа жалбата и се прави искане за отмяна на акта.

Ответникът е представил административната преписка относно оспорения акт, като не взема

становище по жалбата.

С. градска прокуратура не взема становище по жалбата и не се представлява в производството по делото.

Съдът, след като обсъди доводите на страните и прецени по реда на чл. 235, ал. 2 ГПК във вр. с чл. 144 АПК събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Административното производство е образувано по подадено до изпълнителния директор на ИАБЧ заявление с вх. № 1035/13.01.2025г., с което жалбоподателят Т. Б. е поискал издаване на удостоверение за български произход.

В искането е посочено, че жалбоподателят е лице с турско гражданство, с постоянно местожителство в [населено място], Турция. Приложена е декларация от 07.01.2025г., с която Т. Б. е декларирал, че има българско национално съзнание и е с български произход, тъй като неговите възходящи Байрям А. М. и М. И. Х., родени в [населено място], са българи.

Представени са с преписката копия от документ за самоличност, задграничен паспорт, виза, издадена на Т. Б., с вписана цел "туризъм", както и акт за раждане /л. 18 - 21 от делото/.

В преписката е наличен и акт за раждане № 122, издаден на 09.01.2025г. от отдел "Гражданско състояние", общ. Османгази, обл. Б., съставен за лицето Е. К., с дата и място на раждане: 25.07.1960 г. - Б., с родители: А. К. - баща, и М. К. - майка.

Представено е удостоверение за идентичност на имена № 3521/2024г. на МВР на Република Турция на Байрам Б., с турски идентификационен № 48916679538, видно от което предишните имена на лицето са Байрам А. М.. В удостоверението е посочено, освен това, че заявлението за неговото издаване е подадено от негов внук - Т. Б.. Видно от представеното удостоверение с рег. № 341 от 12.09.2022г., издадено от длъжностно лице по гражданско състояние в Турция, И. - л. 43 от делото, като дата и място на раждане на Байрам Б. са отразени: 01.07.1912г., България.

От представеното удостоверение за идентичност на имена № 3751/2024г. на МВР на Република Турция се установява, че предишните имена на лицето Ф. Б. /име и фамилия в Турция/ са Ф. О. К., като в удостоверението също е посочено, че заявлението за неговото издаване е подадено от внук на лицето - Т. Б.. Съобразно приложеното по преписката удостоверение с рег. № 452 от 29.11.2022г., издадено от длъжностно лице по гражданско състояние в Турция, И., Ф. Б. е [дата на раждане] , в [населено място], България.

Представено е удостоверение с рег. № 3520/2024г. на МВР на Република Турция за идентичност на имената на М. К. /име и фамилия в Република Турция/, видно от което лицето е с предишни име и фамилия: М. И. Х., с предишно гражданство: Република България. Като лице, подало молба, в удостоверението е посочен Т. Б., с родствена връзка: внук. Видно от представеното по преписката удостоверение с рег. № 451 от 29.11.2022г., М. К. е [дата на раждане] в З., България. Приложени са по преписката акт с № 56 от 27.07.1934г. за сключен брак на Байрям А. М. и Ф. О. К. и акт № 409 за раждането на М. И. Х., извлечения от стари регистри за домакинствата на лицата, удостоверения за липса на съставен акт за гражданско състояние в регистрите на актовете за гражданско състояние, които се съхраняват в [община], за лицата Ф. О. К. и Байрям А. М..

С молба от Т. Б. до ИАБЧ, приложена по преписката, е посочено, че исканото удостоверение за български произход му е необходимо, за да получи разрешение за постоянно пребиваване на основание чл. 35, ал. 2 от ППЗЧРБ във вр. с чл. 25, ал. 1, т. 1 ЗЧРБ.

С оспорената в настоящото съдебно производство Заповед № О-35/2025-01-30 на изпълнителния директор на ИАБЧ е отказано издаването на удостоверение за български произход на Т. Х. Б..

Изложени са мотиви, че въз основа на данните в приложените документи Т. Б. доказва връзка с лице с българска народност. Посочено е, че заявителят е представил извлечение от стари регистри за домакинствата на своите дядо и баба Байрам Б. и Ф. Б., в което е вписано, че по народност те са българи, както и извлечение от стари регистри за домакинствата на своята баба по майчина линия М. К.. Органът е приел, че от приложените документи е установено, че заявителят Т. Б. и неговите възходящи не са носители на българската традиционна фамилна именна система. Посочено е, че ИАБЧ удостоверява българския произход, а не българска народност, поради което следва да бъде издаден отказ.

Други относими доказателства не са ангажирани от страните по делото.

При така установеното от фактическа страна съдът, като извърши цялостна проверка по реда на чл. 168, ал. 1 АПК въз основа на представените от страните доказателства за законосъобразността на оспорения индивидуален административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, формира следните правни изводи:

Жалбата е депозирана в законоустановения срок по чл. 149, ал. 1 АПК, от лице, което има правен интерес от оспорването, и е насочена срещу индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 3 АПК, подлежащ на съдебен контрол. Съгласно § 8 от ПЗР на АПК уредените в кодекса производства за издаване на индивидуални административни актове и тяхното обжалване по административен и съдебен ред се прилагат и при извършването на административни услуги, както и при обжалването на отказите за извършването им, освен ако в специален закон е предвидено друго. Отказът за издаването на документ от значение за упражняване на права е приравнен на индивидуален административен акт.

По тези съображения съдът намира, че жалбата е допустима и подлежи на разглеждане по същество.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Съгласно разпоредбата на чл. 168, ал. 1 АПК обхватът на съдебната проверка за законосъобразността на оспорения административен акт не е обвързан от релевираните от оспорващия отменителни основания, а е законово определен и е на всички основания, посочени в чл. 146 АПК. Анализът на цитираната правна норма сочи, че при разрешаването на спора, с който е сезиран, съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен изцяло да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК, като при преценката си изхожда от правните и фактическите основания, посочени в оспорвания индивидуален административен акт, представената административна преписка и събраните по делото доказателства.

В разглеждания случай актът е издаден от компетентен орган, като компетентността му произтича от разпоредбите на чл. 4, ал. 1 и чл. 5, т. 21 от Устройствения правилник на ИАБЧ, съгласно които Агенцията се ръководи и представлява от изпълнителен директор, който е орган на изпълнителната власт и който издава индивидуални административни актове в кръга на своите правомощия. Съгласно чл. 35, ал. 2 ППЗЧРБ удостоверението за български произход, необходимо за нуждите на производството за предоставяне на право на постоянно пребиваване по чл. 25, ал. 1, т. 1 ЗЧРБ, се издава от Изпълнителната агенция за българите в чужбина. Предвид изложеното съдът намира, че оспореният отказ е издаден от компетентен орган, в рамките на предоставените му правомощия. Изискванията на чл. 59, ал. 2 АПК относно формата на административния акт са спазени, доколкото е издаден в писмена форма.

Административният акт е постановен, обаче, при допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила.

В тази връзка настоящият съдебен състав намира, че заповедта не съдържа фактически и правни

основания, от които да бъде направен извод, че не са налице материалноправните предпоставки за издаване на исканото удостоверение. Изложените от органа мотиви са формални, неконкретни и несъответни на събраните в преписката писмени доказателства, което на практика ги приравнява на липса на мотиви. Отделно, представените от заявителя многобройни и относими към искането доказателства не са обсъдени в тяхната взаимовръзка и единство и правният извод за липса на основания за издаване на удостоверение за български произход е формиран в несъответствие с чл. 7 и чл. 35 АПК. Ответникът не е провел всестранно и задълбочено изследване на фактите и обстоятелствата, не е проверил актовете, удостоверяващи правата на заявителя, което е довело до издаването на акт, който не отразява действителното правно положение. Допуснатото нарушение е съществено, тъй като, ако не беше извършено, би могло да доведе до формиране на друг краен правен резултат, който да бъде удовлетворителен за жалбоподателя. Законовото изискване за мотивиране на индивидуалните административни актове означава те да съдържат съвсем конкретни съображения за издаването им – както фактически, така и правни, като мотивите трябва да кореспондират с искането и от тях следва ясно да личи становището на административния орган по неговата основателност от фактическа и правна страна. Неизлагането на мотиви е съществен порок на оспорения акт и достатъчно основание за отмяна на административния акт, защото ограничава възможността на страните да се защитят, а на съдебната инстанция - да извърши проверка относно законосъобразността на оспорения административен акт.

Въпреки констатирания порок съдът счита, че следва да се отбележи следното:

Съгласно разпоредбата на чл. 2 ЗБЖИРБ българин, живеещ извън Република България, съгласно този закон е лице, което: 1. има поне един възходящ от български произход; 2. притежава българско национално съзнание; 3. пребивава трайно или постоянно на територията на друга държава. Българският произход е правнозначим юридически факт, който се доказва с документ, издаден от български или чужд орган според чл. 3, ал. 1, т. 1 от ЗБЖИРБ.

Понятието „лице от български произход“ е дефинирано в § 2, т.1 от ДР на ЗБГ, съгласно която норма това е лице, на което поне единият възходящ е българин. Настоящата съдебна инстанция споделя възприетото становище в съдебната практика, която тълкува това определение в смисъл, че някой от възходящите на молителя е българин по етнос и самосъзнание, а не дали същият е бил някога български гражданин. „Български гражданин“ и „лице от български произход“ са две отделни, самостоятелни, различни по смисъл и съдържание понятия, видно и от термините, използвани в чл.25, ал.1 и ал.2 от Конституцията на Република България. В цитирания смисъл, например, решение № 6484 от 31.05.2021 г. на ВАС по адм. д. № 11520/2020 г.

За прецизност следва да се посочи, че понятието "български произход" по смисъла на чл. 3 ЗБЖИРБ не е понятие, различно от "български произход" по смисъла на Закона за българското гражданство. Съгласно чл. 37, ал. 1 от Указа за прилагане на Закона за нормативните актове думи или изрази с утвърдено правно значение се използват в един и същ смисъл във всички нормативни актове. Неправилно органът свежда понятието "лице от български произход" до понятието "лице от българска народност или етнос", тъй като нито един от действащите закони не прави такава връзка. Следва да се посочи, освен това, че в конкретния разглеждан случай към преписката е налице документ, издаден от български орган, по смисъла на чл. 3, ал. 1, т. 1 от ЗБЖИРБ.

В заключение съдът приема, че оспорената Заповед № О-35/2025-01-30 на изпълнителния директор на ИАБЧ е незаконосъобразен административен акт и поради наличието на основанията по чл. 146, т. 3 и т. 4 АПК същата следва да бъде отменена. При условията на чл. 173, ал. 2 АПК преписката се връща за ново произнасяне от ответника, който в изпълнение на указанията на съда

следва да провери единствено дали някой от възходящите на молителя е лице от български произход.

Относно разноските в производството.

При този изход на спора право на разноски има жалбоподателят, но същият не претендира такива, поради което не следва да му бъдат присъждани.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2, чл. 173, ал. 2 и чл. 174 АПК, Административен съд София-град, 72 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на Т. Б., подадена чрез адв. В. Д. от Д., Заповед № О-35/2025-01-30 на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина.

ВРЪЩА административната преписка на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина за ново разглеждане и произнасяне при съобразяване с мотивите, изложени в настоящото решение, в 14-дневен срок от получаване на преписката.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния административен съд с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

ПРЕПИС от решението да се изпрати на страните на основание чл.138 АПК.

СЪДИЯ: